

B9-0198/2023

12.4.2023

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

pateiktas siekiant užbaigti diskusijas dėl Komisijos pirmininko pavaduotojo ir Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį

dėl iššūkių, su kuriais susiduria Moldovos Respublika
(2023/2595(RSP))

Andrzej Halicki, Siegfried Mureșan, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Željana Zovko, David McAllister, Andrius Kubilius, Isabel Wiseler-Lima, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Ioan-Rareș Bogdan, Daniel Buda, Cristian-Silviu Bușoi, Gheorghe Falcă, Sandra Kalniete, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, Marian-Jean Marinescu, Dan-Ștefan Motreanu, Gheorghe-Vlad Nistor, Radosław Sikorski, Eugen Tomac
PPE frakcijos vardu

Europos Parlamento rezoliucija dėl iššūkių, su kuriais susiduria Moldovos Respublika (2023/2595(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Moldovos,
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos bei jų valstybių narių ir Moldovos Respublikos asociacijos susitarimą¹, apimančią išsamią ir visapusišką laisvosios prekybos erdvę, kuris visapusiškai įsigaliojo 2016 m. liepos 1 d.,
 - atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 3 d. pateiktą Moldovos Respublikos paraišką dėl narystės ES,
 - atsižvelgdamas į Komisijos analitinę ataskaitą, parengtą po 2023 m. vasario 1 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai ir Tarybai „Komisijos nuomonė dėl Moldovos Respublikos paraiškos dėl narystės Europos Sąjungoje“ (SWD(2023)0032),
 - atsižvelgdamas į 2023 m. vasario 6 d. asociacijos įgyvendinimo ataskaitą dėl Moldovos Respublikos (SWD(2023)0041),
 - atsižvelgdamas į 2022 m. kovo 25 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas,
 - atsižvelgdamas į 2023 m. kovo 23 d. vykusiam 13-ajame ES ir Moldovos Respublikos parlamentinio asociacijos komiteto posėdyje priimtą galutinį pareiškimą ir rekomendacijas,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 132 straipsnio 2 dalį,
- A. kadangi dėl Rusijos agresijos karo prieš Ukrainą Moldovos Respublika patyrė neproporcingai didelių nuostolių, daugiausia dėl to, kad nuo invazijos pradžios į šalį atvyko daugiau kaip 700 000 pabėgėlių, iš kurių 107 000 joje pasiliko, – tai yra didžiausias vienam gyventojui tenkantis skaičius iš visų pabėgėlių iš Ukrainos priėmusių šalių; nuostolių taip pat atsirado dėl prarastos prekybos bei padidėjusių energijos ir transporto kainų;
- B. kadangi, patvirtindama ilgalaikį savo valdžios institucijų ir didelės gyventojų dalies ryžtą daryti pažangą Moldovos Respublikos Europos integracijos procese, Moldovos Respublika 2022 m. kovo 3 d. pateikė paraišką dėl stojimo į ES;
- C. kadangi 2023 m. vasario 1 d. Komisija paskelbė savo analitinę ataskaitą dėl Moldovos Respublikos teisės aktų suderinimo su ES *acquis*, kurioje įvertintas bendras šalies pajėgumas vykdyti narystės įsipareigojimus;
- D. kadangi 2023 m. vasario 6 d. buvo paskelbta Moldovos Respublikos asociacijos

¹ OL L 260, 2014 8 30, p. 4.

įgyvendinimo ataskaita, kurioje apžvelgiamas nuo 2021 m. spalio mėn. pagal ES ir Moldovos asociacijos susitarimą vykdomų reformų įgyvendinimas;

- E. kadangi Moldova Respublika 2023 m. birželio 1 d. Kišiniove surengs kitą Europos politinės bendrijos aukščiausiojo lygio susitikimą ir taip įrodys savo plataus užmojo ir ryžtingą proeuropietišką poziciją dėl užsienio politikos;
- F. kadangi Moldova Respublika įveikė dideles logistines kliūtis prie savo sienos su Ukraina nusiųsdama papildomus specializuotus sienos apsaugos darbuotojus;
- G. kadangi ES pasienio pagalbos misija (EUBAM) remiamos Moldovos Respublikos ir Ukrainos pastangos veiksmingai valdyti savo bendrą sieną;
 - 1. palankiai vertina tai, kad Moldova Respublika smerkia Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą; palankiai vertina vyriausybės išsipareigojimą patvirtinti ES ribojamąsias priemones Rusijai; palankiai vertina nuolatinį Moldovos Respublikos solidarumą su Ukrainos pabėgėliais ir jos neseniai priimtą sprendimą suteikti jiems laikinąją apsaugą pagal atitinkamus ES teisės aktus; ragina Komisiją toliau teikti labai reikalingą humanitarinę paramą siekiant palengvinti Moldovos Respublikai tenkančią našta;
 - 2. griežtai smerkia pasikartojančius Rusijos vykdomus Moldovos Respublikos oro erdvės pažeidimus raketomis, pasikartojančius Rusijos grąsinimus įsiveržti į Moldovos Respubliką, jos planus nuversti demokratiškai išrinktą Moldovos Respublikos vyriausybę ir parlamentą, taip pat nuožmų Rusijos hibridinį karą, vykdomą pasitelkiant energetinį šantažą, dezinformacijos kampanijas, pvz., kaltinant nacionalines valdžios institucijas dėl pasaulinės energetikos krizės, su kuria susiduria žmonės, arba siunčiant pranešimus teisėsaugos pareigūnams, kuriuose prašoma neklausyti vadų ir nevykdyti įsakymų, taip pat maisto tiekimo grandinės sutrikdymą, „Vagnerio grupės“ bandymus verbuoti Moldovos Respublikos piliečius, visų pirma iš Padniestrės ir Gagauzijos, Kremliaus remiamos I. Shoro partijos nuolat rengiamus bei neteisėtai finansuojamus protestus ir bandymus kurstyti masinius neramumus siekiant pakeisti politinę tvarką ir Moldovos europinį kelią;
 - 3. palankiai vertina pirmininkaujančios Švedijos pasiūlymą įsteigti civilinę bendros užsienio ir saugumo politikos misiją Moldovos Respublikoje, kad būtų teikiama parama kovojant su kibernetinėmis ir hibridinėmis grėsmėmis ir dezinformacija; ragina Europos išorės veikslių tarnybą baigti rengti Moldovos Respublikos krizių valdymo planą ir ragina valstybes nars vieningai ir skubiai patvirtinti misiją, kad būtų galima greitai ją dislokuoti;
 - 4. pabrėžia Moldovos Respublikos, kaip regioninio saugumo užtikrintojos, vaidmenį, ypač nuo Rusijos plataus masto invazijos į Ukrainą pradžios; palankiai vertina tai, kad 2022 m. labai padidinta Europos taikos priemonės (ETP) parama Moldovos Respublikai siekiant skatinti Moldovos Respublikos ginkluotųjų pajėgų modernizavimą; ragina valstybes nars skubiai susitarti dėl 2023 m. ETP paramos biudžetui, kad būtų padidinti Moldovos Respublikos gynybos pajėgumai, visų pirma jos oro gynybos ir oro stebėjimo pajėgumai, ir padėti šaliai įveikti didesnius saugumo iššūkius;
 - 5. ragina Moldovos Respubliką dėti pastangas kovojant su organizuotu ir sunkių formų tarptautiniu ir tarpvalstybiniu nusikalstamumu; ragina Komisiją didinti pagalbą

Moldovos Respublikos teisėsaugos institucijoms, kad jos galėtų užkirsti kelią pirmiau minėtų rūšių nusikalstamumui; palankiai vertina glaudesnę Moldovos Respublikos bendradarbiavimą su Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolu), Europos Sąjungos teisėsaugos mokymo agentūra (CEPOL) ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), o tai reiškia, kad Moldovos Respublika tapo savo ir ES saugumo užtikrintoja; ragina Komisiją ir Tarybą stiprinti šių institucijų pajėgumus Moldovos Respublikoje; palankiai vertina glaudų ES ir Moldovos Respublikos bendradarbiavimą steigiant ES vidaus saugumo ir sienų valdymo paramos centrą Moldovos Respublikoje; atsižvelgdamas į tai, ragina stiprinti ES paramos centrą, be kita ko, įsteigiant ir išlaikant kontaktinius punktus atitinkamose ES institucijose ir teikiant papildomą ES finansinę paramą jų operatyvinei veiklai;

6. pabrėžia kompleksinio požiūrio į saugumą svarbą ir ragina Komisiją bei Tarybą remti Moldovos Respubliką toliau plėtojant bendrą įvertinimą, rizikos vertinimą ir dalijimosi įgyta patirtimi bei žiniomis priemones ir mechanizmus;
7. pakartoja, kad remia visapusišką ir taikų Padniestrės konflikto sprendimą, grindžiamą Moldovos Respublikos suverenitetu ir teritoriniu vientisumu, Padniestrei suteikiant specialų statusą; ragina imtis visų pasitikėjimo stiprinimo priemonių, kuriomis siekiama didinti pasitikėjimą tarp Kišiniovo ir Tiraspolio ir išvengti destabilizavimo;
8. smerkia nuolatinį Rusijos energetinį šantažą, dėl kurio kilo didžiausia energijos krizė Moldovos Respublikos istorijoje ir kuris buvo bandymas destabilizuoti šalį; giria Moldovos Respublikos vyriausybę už veiksmingą krizės valdymą ir jos pastangas didinti energetinį saugumą įvairinant tiekimo šaltinius, mažinant vartojimą, su Tiraspoliu sudarant susitarimą, kuriuo mainomasi dujomis ir elektra, perkant energiją Europos rinkoje ir plėtojant energetikos tinklų sujungimo infrastruktūrą (pvz., aukštosios įtampos elektros linijas Isakča-Vulkeneštis ir Sučava-Belcis); giria ją už tai, kad ji apsaugo savo piliečius pagal kompensavimo planą, skirtą pažeidžiamiausioms grupėms, pasitelkiant Energijos pažeidžiamumo mažinimo fondą (angl. *Energy Vulnerability Reduction Fund*);
9. ragina Komisiją remti Džurdžuleščio uosto pajėgumų ir infrastruktūros vystymą ir plėtrą siekiant išspręsti regiono apsirūpinimo maistu saugumo problemas ir užtikrinti teigiamą regiono ekonominį poveikį;
10. palankiai vertina tai, kad per pastaruosius metus ES ir Moldovos Respublikos santykiai tapo glaudesni; giria dideles Moldovos Respublikos pastangas įgyvendinti Komisijos nuomonėje nurodytas devynias rekomendacijas, būtinas siekiant narystės ES;
11. ragina iki 2023 m. pabaigos su Moldovos Respublika pradėti derybas dėl stojimo į ES po to, kai bus įgyvendintos devynios Komisijos nuomonėje pateiktos rekomendacijos; mano, kad Moldovos Respublikos narystė ES yra geostrateginė investicija į vieningą ir stiprią Europą ir prilygsta lyderystės, ryžto ir vizijos demonstravimui; atsižvelgdamas į tai, ragina Komisiją toliau teikti strateginę pagalbą Moldovos Respublikai;
12. pritaria raginimams užtikrinti naujovišką, papildomą ir lanksčią asociacijos susitarimo įgyvendinimo ir derybų dėl stojimo į ES proceso sąveiką, taip sudarant sąlygas Moldovos Respublikai palaiapsniui integruotis į ES bendrąją rinką ir atitinkamas sektorių programas, įskaitant galimybę gauti ES lėšų atitinkamose srityse;

13. pripažįsta visapusiško ES paramos paketo, kuriuo nuo 2021 m. spalio mėn. sutelkiama daugiau kaip 1,09 mlrd. EUR paskolų ir dotacijų Moldovos Respublikos atsparumui didinti, įskaitant paramą biudžetui, makrofinansinę paramą, humanitarinę pagalbą ir pagalbą pagal Sąjungos civilinės saugos mechanizmą, svarbą; ragina Komisiją skubiai išmokėti likusią dabartinės 150 mln. EUR makrofinansinės paramos Moldovos Respublikai sumą ir 2022 m. lapkričio mėn. paskelbtą 105 mln. EUR paramą biudžetui; palankiai vertina tai, kad 2023 m. sausio 24 d. Komisija pasiūlė papildomai 145 mln. EUR suma padidinti makrofinansinę paramą; ragina skubiai priimti pasiūlymą, kad ją būtų galima išmokėti 2023 m.;
14. ragina Komisiją nedelsiant parengti paramos Moldovos Respublikai paketą, kurio 2023 m. kovo 23 d. paprašė Europos Vadovų Taryba, siekiant stiprinti šalies atsparumą, saugumą, ekonomiką ir energijos tiekimą išorės subjektams vykdant destabilizuojančią veiklą ir remti jos stojimo į ES kelią;
15. palankiai vertina laikinas liberalizavimo priemonės, kuriomis siekiama remti Moldovos Respublikos ekonomiką suteikiant metines muitais neapmokestinamas tarifines kvotas, kad būtų išspręsta eksporto rinkų praradimo problema; primygtinai ragina Komisiją apsvarstyti Moldovos Respublikos prašymą visam laikui liberalizuoti tarifines kvotas, kad būtų užtikrintas nuspėjamumas ir įgytas investuotojų pasitikėjimas;
16. palankiai vertina Moldovos Respublikos prisijungimą prie programos „ES – sveikatos labui“; ragina Komisiją pasiūlyti Moldovos Respublikai papildomą paramą pradedant ir įgyvendinant programą „ES – sveikatos labui“;
17. ragina Komisiją įtraukti Moldovos Respubliką į ES priemones, agentūras ir programas, pavyzdžiui: Europos infrastruktūros tinklų priemonę, Bendrosios rinkos programą, Skaitmeninės Europos programą, Sąjungos civilinės saugos mechanizmą, Europos aplinkos agentūrą, Europos elektroninių ryšių reguliuotojų instituciją (BEREC), ES Bendrą medicininių atsako priemonių pirkimo susitarimą, iniciatyvą „DiscoverEU“ ir Europos Sąjungos užimtumo ir socialinių inovacijų programą;
18. ragina ES institucijas ir valstybes nares užtikrinti, kad būtų įgyvendinti trumpalaikiai ir ilgalaikiai sprendimai, kaip sumažinti ir panaikinti Moldovos Respublikos ir ES tarptinklinio ryšio paslaugų mokesčius, pvz., abipusiu pagrindu suderinti operatorių tarptinklinio ryšio skambučių paslaugų tarifus, savanoriškus Europos ir Moldovos Respublikos operatorių susitarimus ir iš dalies pakeisti Asociacijos susitarimo priedą dėl ES teisės aktų suderinimo, kad tarptinklinio ryšio savo šalies kainomis režimas būtų taikomas ir Moldovos Respublikai;
19. ragina Komisiją komandiruoti ES pareigūnus į Moldovos Respublikos ministerijas, kad jie organizuotų mokymo kursus ir keistųsi geriausia patirtimi; palankiai vertina Komisijos Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinio direktorato sprendimą padidinti Moldovos Respublikoje dirbančių darbuotojų pajėgumus ir ragina įsteigti Moldovos Respublikai skirtą skyrių;
20. pabrėžia, kad svarbu suteikti Moldovos Respublikai galimybę kuo greičiau pasinaudoti ES pasirengimo narystei finansinėmis priemonėmis; ragina Komisiją kuo greičiau pateikti pasiūlymą peržiūrėti 2021 m. reglamentą, kuriuo nustatoma Pasirengimo narystei paramos priemonė (PNPP III), į kurį turėtų būti įtrauktas bendro PNPP III

biudžeto padidinimas;

21. palankiai vertina tai, kad iki 2024 m. birželio 30 d. pratęstas ES ir Moldovos Respublikos susitarimas dėl krovinių vežimo keliais liberalizavimo, nes būtų sudaryta galimybė Moldovos Respublikai visapusiškai pasinaudoti alternatyviais eksporto maršrutais, kad paremtų savo ekonomiką; palankiai vertina Moldovos Respublikos dalyvavimą Transporto bendrijos veikloje ir ragina toliau bendradarbiauti siekiant sudaryti sąlygas Moldovos Respublikai visapusiškai prisijungti prie Transporto bendrijos sutarties, taip pat įsteigti Transporto bendrijos atstovo biurą Kišiniove; ragina Transporto bendrijos sekretoriatą remti ES transporto *acquis* perkėlimo į nacionalinę teisę veiksmų plano rengimą;
22. palankiai vertina ryžtingus vyriausybės veiksmus siekiant pagerinti teisminių institucijų veikimą, įskaitant pažangą, padarytą vykdant naujų Aukščiausiosios magistratų tarybos ir Aukščiausiosios prokurorų tarybos narių išankstinio tikrinimo procedūrą; vis dėlto pabrėžia, kad teisingumo sektoriuje turi būti užtikrintas skaidrumas, sąžiningumas ir atskaitomybė, laikantis Venecijos komisijos rekomendacijų; primena reformų kokybės ir tvarumo svarbą;
23. palankiai vertina priemones, kurių imtasi kovojant su korupcija, pvz., teisės aktų dėl bylų nagrinėjimo *in absentia* įgyvendinimą; ragina Moldovos Respublikos valdžios institucijas iš esmės sustiprinti savo pastangas ir veiksmus siekiant užtikrinti patikimus rezultatus baudžiamojo persekiojimo ir apkaltinamųjų nuosprendžių srityje; ragina stiprinti ES valstybių narių ir Moldovos Respublikos valdžios institucijų bendradarbiavimą atliekant tyrimą dėl 2014 m. bankų sukčiavimo ir visų pirma užtikrinant, kad pagrobtas turtas būtų susigrąžintas, o atsakingi asmenys būtų patraukti atsakomybėn;
24. palankiai vertina pažangą, padarytą baudžiamojo persekiojimo procese dėl kelių didelio atgarsio sulaukusių korupcijos bylų ir bylose, susijusiose su 1 mlrd. JAV dolerių vertės sukčiavimu bankuose; atsižvelgdamas į tai, atkreipia dėmesį į Jungtinių Amerikos Valstijų ir Jungtinės Karalystės sprendimą taikyti sankcijas dviem besislapstantiems oligarchams, taip pat didesnei asmenų ir subjektų grupei už jų dalyvavimą korupcijoje ir su Kremliumi susijusias pastangas kištis į demokratinius Moldovos Respublikos rinkimus;
25. ragina ES institucijas ir valstybes nares skubiai sukurti atskirą sankcijų režimą Moldovos Respublikos asmenims, kurie, kaip žinoma, korumpavo politines ir ekonomines institucijas, kad būtų galima sumažinti jų finansinę galią ir destabilizavimo pajėgumus;
26. palankiai vertina Moldovos Respublikos įsipareigojimą dėti daugiau pastangų, kad būtų laikomasi Komisijos nuomonėje nurodyto deoligarchizacijos reikalavimo; palankiai vertina įstatymo dėl deoligarchizacijos projektą, teisės aktus dėl žiniasklaidos nuosavybės ir tai, kad priimta nauja 2022–2030 m. valstybės turto, valstybės įmonių ir valstybės kapitalo subjektų valdymo strategija; vis dėlto primygtinai ragina valdžios institucijas atsižvelgti į Venecijos komisijos rekomendacijas laikytis sisteminio požiūrio, kuriuo būtų siekiama stiprinti institucijas ir teisės aktus, susijusius su monopolijų prevencija, konkurencijos politika, politinėmis partijomis, rinkimais,

mokesčiais ir kova su korupcija ir pinigų plovimu; ragina Komisiją paaiškinti deoligarchizacijos procesą, kuris devyniose rekomendacijose apibūdinamas kaip siekis „panaikinti pernelyg didelę asmeninių interesų įtaką ekonominiam, politiniam ir visuomeniniam gyvenimui“;

27. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Komisijos pirmininko pavaduotojui ir Sąjungos vyriausiajam įgaliotiniui užsienio reikalams ir saugumo politikai, Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Europos Tarybai, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijai bei Moldovos Respublikos prezidentei, vyriausybei ir parlamentui.